

Mutalan, Rantakylän ja Utran alueen palveluverkkoselvitys

KAKOLK 21.04.2026 § 25

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti (KAKOL 17.2.2026 § 8) käynnistää palveluverkkoselvityksen Mutalan, Rantakylän ja Utran koulujen osalta. Alueen varhaiskasvatuspalvelut tarkastellaan samassa yhteydessä. Selvityksessä huomioidaan myös alueen liikuntapalvelut.

Varhaiskasvatus

Mutala-Rantakylä-Utra-alueella toimii neljä kunnallisia päiväkotia (Jukolan, Soutajanpuiston, Pataluodon ja Utran päiväkodit) ja neljä yksityistä päiväkotia (Norlandia Into, Pilke Loiste, Tilkkutäkki ja Harakankello), joista pieni Harakankello lopettaa toimintansa 31.7.2026. Jukolan päiväkodissa on yhdeksän ryhmää, Soutajanpuistossa kuusi, Pataluodossa seitsemän sekä iltahoito ja Utrassa kolme ryhmää. Norlandia Innossa on viisi ryhmää, Pilke Loisteessa neljä, Tilkkutäkissä kaksi ja Harakankellossa yksi ryhmä. Utran alueella toimivat Utran päiväkotit sekä Tilkkutäkki ja muut päiväkodit sijaitsevat lähinnä Rantakylän alueella.

Utran päiväkotit on valmistunut 1992. Päiväkodissa on kolme ryhmää: yksi alle 3-vuotiaiden ryhmä (12 lasta), yksi yli 3-vuotiaiden ryhmä (21 lasta) ja esiopetusryhmä Miilu (21 lasta), joka toimii Utran koulun yhteydessä. Utran koulu on valmistunut 1988. Työntekijöitä päiväkodissa on yhteensä 14. Tällä hetkellä päiväkodin tilat ovat epäkäytännölliset, ahtaat ja huonossa kunnossa. Tiloissa on ollut myös sisäilmahaasteita. Sekä pienten että isojen ryhmässä lapset eivät mahdu ruokailemaan yhteisessä tilassa, vaan ruokailijoita on jouduttu jakamaan eri huoneisiin.

Esiopetus Miilussa, joka toimii Utran koulun yhteydessä, on myös sisäilmahaasteita. Tilat eivät ole esiopetukseen erityisen sopivat. Esimerkiksi lepoetki toteutetaan parvella, jonne kaikki esioppilaat eivät sovi eli osa lapsista on lepoetkellä alhaalla toisessa huoneessa (toiminta ja valvonta kahdessa eri tilassa). Esiopetus on ollut mahdollista toteuttaa Miilussa, koska toiminta on järjestetty pienryhmissä. Miilun esioppilaat syövät lounaan koulun ruokalassa, jonne mennään ulkoa katosten kautta. Nykyiset koulun tilat ovat käyttöikänsä lopussa.

Varhaiskasvatus tarvitsee Utran alueelle kolmeryhmäisen päiväkodin (alle 3-vuotiaiden ryhmä, yli 3-vuotiaiden ryhmä ja esiopetus). Kun pieni päiväkotit rakennetaan koulun yhteyteen, voivat päiväkotit ja koulu käyttää samoja liikuntatiloja ja samaa ruokalaa päiväkodin isompien lasten kohdalla. Myös rakentamisessa yhteinen talotekniikka ja keittiö vähentävät kustannuksia. Kolmeryhmäisen päiväkodin rakentamiskustannukset koulun yhteyteen olisi noin 3,2 miljoonaa ja vuosivuokra noin 240 000 euroa.

Johdanto ja kouluverkon nykytila

Mutalan, Rantakylän ja Utran alueen oppilasmäärä laskee merkittävästi lähivuosina. Alueella on nyt seitsemän rinnakkaisluokan verran kapasiteettia kouluilla. Syksyllä 2026 aloittavia oppilaita on 5,5–6 luokallista, ja muutaman vuoden kuluttua enää viisi luokallista per ikäluokka. Alueen koulujen rinnakkaisluokkien määrä kaikilla luokkasteilla laskee viiteen rinnakkaisluokkaan 2030-luvun alussa. Alueella toimivassa

Rantakylän normaalikoulussa on joka ikäluokassa kaksi rinnakkaisluokkaa, joten kaupungin kouluihin tarvitaan jatkossa kapasiteettia kolmen rinnakkaisluokan verran. Alueella toimivista kaupungin alakouluista Utran koulussa on tällä hetkellä kolme rinnakkaisluokkaa ja Mutalan ja Pataluodon kouluissa molemmissa yksi ryhmä luokka-astetta kohti. Pataluodon koulussa toimii myös yläkoulu ja on näin ollen yhtenäiskoulu. Mutalan koulu on mittavan peruskorjauksen tarpeessa ja Utran koulu on teknisen käyttöikänsä päässä, joten alueelle tarvitaan uusi koulu. Pataluodon tai Mutalan koulun kokoa ei ole mahdollista kasvattaa nykyisestä. Uuden koulun paikkaa ja mitoitus selvitettäessä tulee samalla päättää, tiivistetäänkö alueen alakouluverkkoa. Jos alakouluverkkoa ei tiivistetä, uuden koulun kapasiteetiksi riittää pienimmillään koulu, jossa on yksi opetusryhmä jokaisessa ikäluokassa ja jossa on huomioitu tilat keskitetyille erityisluokille. Jos palveluverkkoa tiivistetään, uuden koulun mitoitus olisi kaksi tai kolme rinnakkaisluokkaa luokka-astetta kohti.

Alueen uusi koulu on kaupungin investointisuunnitelmassa. Kaupunki on hakenut investointikokonaisuudelle lainoituksen Euroopan investointipankilta. Lainaan liittyy Cinea-avustus, joka on jopa 15 prosenttia toteutuneen kokonaisinvestoinnin osalta. Avustuksen ehtoihin kuuluu, että suunniteltujen investointikohteiden tulee olla valmiita vuoden 2031 loppuun mennessä. Alueen uusi koulu on osa tätä investointikokonaisuutta. Näin ollen kaupungille on merkittävä taloudellinen intressi saada uusi koulu valmistumaan vuoden 2031 loppuun mennessä. Tästä syystä koko alueen kouluverkko on käsiteltävä kerralla, jotta uuden koulun koko osataan mitoittaa oikein.

Koulujen kapasiteetit ja palveluverkon tarpeet

Erikokoisilla kouluilla on erilainen kapasiteetti ottaa oppilaita. Yksisarjaiseen kouluun mahtuu noin 150 oppilasta ja jokaisella luokka-asteella on yksi opetusryhmä. Kaksisarjaiseen kouluun mahtuu noin 300 oppilasta, eli koulussa on kaksi rinnakkaisluokkaa luokka-astetta kohti ja kolmesarjaiseen kouluun noin 450 oppilasta eli kolme rinnakkaisluokkaa luokka-astetta kohti. Tämä ei kuitenkaan tarkoita 25 oppilaan yleisopetusryhmiä. Oppilasennusteissa huomioidaan koko ikäluokan koko. Jokaisesta ikäluokasta osa oppilaista menee erityisluokkiin ja näin ollen pienentävät yleisopetuksen ryhmäkokoja.

Alueen kouluissa toimii tällä hetkellä 9 keskitettyä erityisluokkaa. Kuusi vammaisten lasten opetuksen ryhmää Pataluodossa ja kaksi Utran koulussa. Edellä mainittujen lisäksi Pataluodon koulun ryhmissä työskentelee viittomakielinen erityisluokanopettaja ja Utran koulussa toimii Nemo-luokka sosioemotionaalisesti oirehtiville oppilaille. Lisäksi lukuvuodesta 2026–2027 alkaen Utran kouluun siirtyy Karsikon koulusta myös toinen Nemo-ryhmä, jolloin alueella toimii 10 keskitettyä erityisluokkaa.

Alueella on 2030-luvulle tultaessa oppilaita kuuden rinnakkaisluokan verran, laskien viiteen rinnakkaisluokkaan, noin 660 oppilaaseen vuosikymmenen alussa. Väestöennusteen mukaan alueen alakouluisten 7–12-vuotiaiden määrä asettuu noin 600 lapseen 2040-luvulle tultaessa. Alueen koulujen kapasiteetti on tällä hetkellä seitsemän rinnakkaisluokkaa.

Pienimmillään alueelle tarvitaan uusi alakoulu, jossa on yksi opetusryhmä ikäluokkaa kohti. Tällöin alueen koulujen kapasiteetti vastaa oppilaiden määrää. Kuitenkin 2030-luvun alussa uusi koulu on hieman liian pieni alueen tarpeisiin. Uusi yksisarjainen koulu voi tulevina vuosina osoittautua liian pieneksi, jos alueen muiden koulujen toimintaedellytyksiin tulee muutoksia, esimerkiksi tilojen kunnon seurauksena.

Lisäksi alueella on tällä hetkellä neljä valmistavan opetuksen ryhmää. Valmistavan opetuksen tilat tulee huomioida alueen palveluverkosta päätettäessä.

Pedagogiikka

Alueella on paljon oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarvetta sekä maahanmuuttajataustaisia oppilaita. Alueella on tunnistettu, että koululla, jossa on ainoastaan yksi rinnakkaisluokka ikäluokkaa kohti, mahdollisuudet vastata oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeeseen ovat rajalliset. Lisäksi segregaaation ehkäisyn näkökulmasta yksittäiseen kouluun ja luokkaan voi sijoittua paljon maahanmuuttajataustaisia oppilaita, jolloin suomen kielen oppiminen ja kulttuurin omaksuminen voivat heikentyä. Koulussa, jossa on yksi rinnakkaisluokka ikäluokkaa kohti, kaikki oppilaaksiottoalueen lapset sijoitetaan samaan yleisopetuksen luokkaan tai erityisryhmään. Tällaisissa tilanteissa suurempi koulu ja useampi rinnakkaisluokka mahdollistaa joustavimmat opetusjärjestelyt.

Tila- ja opetusratkaisuissa on huomioitava mm. varhennetun oppivelvollisuuden (aiemmin pidennetty oppivelvollisuus) oppilaiden opetusryhmät sekä oppimisen tuen lainsäädännön määräykset opetusryhmien muodostamiseen. Opetusryhmässä, jossa on varhennetun oppivelvollisuuden oppilas, saa olla maksimissaan 20 oppilasta. Oppimisen tuen lainsäädännön muutoksen myötä yleisopetuksen opetusryhmä on muodostettava niin, ettei siinä ole yli viittä oppilasta, jotka oppilaskohtaisena tukitoimena saavat erityisluokanopettajan opetusta erityisluokassa. Yhden rinnakkaisluokan koulussa tällaiset tilanteet aiheuttavat haasteen opetuksen järjestämiseen. Tällaisiin tilanteisiin vastaaminen joustavilla ryhmittelyillä mahdollistuu isommassa koulussa. Esimerkiksi luokalla on varhennetun oppivelvollisuuden oppilas, jolloin luokan maksimikoko on 20 oppilasta. Jos luokalle tulee 21. oppilas, ryhmä on jaettava kahteen opetusryhmään tai siihen on osoitettava toinen opettaja. Yhden rinnakkaisluokan koulussa ei ole vaihtoehtoisia tapoja sijoitella oppilaita useammalle luokalle.

Alueen kouluissa toimii myös keskitettyjä opetusryhmiä vammaisten oppilaiden sekä sosioemotionaalisesti oirehtivien oppilaiden opetukseen. Ryhmien keskittäminen samaan kouluun on koettu toimivaksi mm. Karsikon koulussa. Erityisryhmien opetustilojen tarpeet ovat sellaiset, joihin on hankala vastata vanhoissa koulurakennuksissa. Huomioon on otettava mm. esteettömyys, lepo- ja rauhoittumistilat sekä tilat hoidollisille toimenpiteille ja pesuille.

Keskittämisessä joustavampi oppilaiden sijoittelu, erilaisten ryhmien muodostaminen ja kollegiaalinen tuki tukevat oppilaiden opiskelua ja opettajien työtä.

Koulurakennusten kunto

Utran koulurakennus on rakennettu vuonna 1988 ja on teknisen käyttöikänsä loppupuolella. Rakennuksessa on tehty tiiveys- ja kuitukorjauksia 2017–2018, joita jatketaan myös vuosina 2026–2027. Utran koulusta on tehty yksittäisiä oppilaiden ja henkilöstön sisäilmailmoituksia viime vuosina. Kohdekohtainen sisäilmatyöryhmä seuraa tilannetta. Utran koulun peruskorjaaminen ei kustannustensa takia ole varteenotettava vaihtoehto. Näin ollen rakennus tulee korvata uudella koulurakennuksella.

Mutalan koulu on rakennettu 1953, ja se on peruskorjattu 1990-luvulla. Kuntotutkimuksen mukaan koulu on 2030-luvulla mittavan peruskorjauksen tarpeessa. Mutalan koulu ei pedagogisilta ratkaisuiltaan vastaa tämän päivän pedagogiikan tarpeita. Mm. eriyttämis- ja jakotiloja ei ole koululla riittävää määrää. Mutalan koulun liikuntasali on pieni, eikä sitä ole mahdollista peruskorjauksen yhteydessä suurentaa. Mutalan koulussa on useita portaita ulkoa sisälle sekä rakennuksen sisätiloissa.

Peruskorjauksen yhteydessä rakennuksesta ei tulisi esteetön. Esimerkiksi vammaisten lasten opetusta ei voida järjestää Mutalan koulussa. Mutalan koulun tilat iltapäiväkerhotoimintaan soveltuvat siihen huonosti; tiloja ei helposti saada toimiviksi peruskorjauksen yhteydessä. Mutalan koulu on suojeltu.

Pataluodon koulu on rakennettu kolmessa vaiheessa vuosina 1978–1981 ja sitä on peruskorjattu 2000-luvun alussa ja osittain uudisrakennettu 2017. Koulutilat ovat pääasiassa hyvässä kunnossa. Yksittäisiä sisäilmailmoituksia on kuitenkin tullut. Kiinteistöön on tällä hetkellä valmisteilla kokonaisvaltainen kuntoarvio.

Rantakylän normaalikoulu on vuonna 2017 valmistunut koulukiinteistö. Rantakylän normaalikoulu on Joensuun kaupungin leasing-kohde, jossa Itä-Suomen yliopisto on vuokralaisena. Tilat ovat kunnossa.

Oppilas- ja väestöennusteet

Oppilasennusteiden mukaisesti alueen alakoululaisten määrä on vähentymässä merkittävästi. Lukuvuonna 2025–2026 alueen kouluissa on 835 alakoululaista. Oppilasmäärä laskee 2030-luvulle tultaessa 700 oppilaaseen ja jatkaa laskua edelleen sen alle. Oppilasennusteessa käytetään ainoastaan syntyneitä, alueella asuvia lapsia.

Lukuvuosi	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029	2029-2030	2030-2031	2031-2032	2032-2033
1.-luokka	123	120	145	102	116	94	101	101
2.-luokka	121	123	120	145	102	116	94	101
3.-luokka	147	121	123	120	145	102	116	94
4.-luokka	156	147	121	123	120	145	102	116
5.-luokka	138	156	147	121	123	120	145	102
6.-luokka	150	138	156	147	121	123	120	145
YHTEENSÄ	835	805	812	758	727	700	678	659

Kuva 1: Mutalan, Rantakylän ja Utran alueen alakouluisten kokonaismäärä

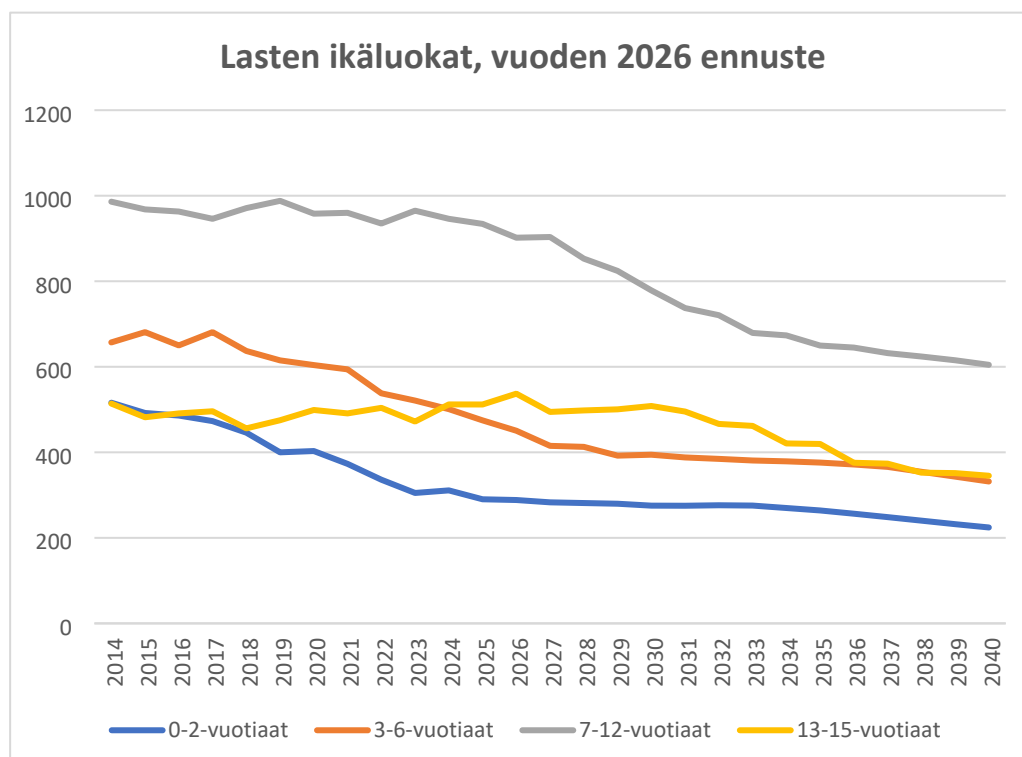
Joensuun kaupungilla on sopimuksen perusteella velvollisuus osoittaa Rantakylän normaalikouluun vuosittain 40 oppilasta ensimmäiselle luokalle. Kun huomioidaan Rantakylän normaalikouluun menevät 40 oppilasta per vuosi, saadaan selville alueen kaupungin alakouluissa koulua käyvät oppilaat. Lukuvuonna 2025–2026 alueen kaupungin alakouluissa on 612 oppilasta. Oppilasmäärä laskee 2030-luvulle tultaessa noin 450 oppilaaseen. Oppilasennusteessa käytetään ainoastaan syntyneitä, alueella asuvia lapsia.

Lukuvuosi	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029	2029-2030	2030-2031	2031-2032	2032-2033
1.-luokka	93	80	105	62	76	54	61	61
2.-luokka	89	93	80	105	62	76	54	61
3.-luokka	108	89	93	80	105	62	76	54
4.-luokka	114	108	89	93	80	105	62	76
5.-luokka	100	114	108	89	93	80	105	62
6.-luokka	108	100	114	108	89	93	80	105
YHTEENSÄ	612	584	589	537	505	470	438	419

Kuva 2: Mutalan, Rantakylän ja Utran alueen kaupungin koulujen oppilasennuste.

Taulukossa on käytetty todellisia oppilaita mustalla olevissa luvuissa ja arviona 40 oppilasta Rantakylän normaalikouluun punaisella olevissa numeroissa.

Mutalan, Rantakylän ja Utran alueelle on tehty väestöennuste. Väestöennuste eroaa edellisistä oppilasennusteista siinä, että se huomioi väestönkehityksen trendit ja ennustaa mm. alueen muuttoliikettä ja uudisrakentamista. Väestöennuste kuvaa samaa kehityssuuntaa, joka on lyhyemmällä aikavälillä todettavissa aiemmin käsitellyistä, syntyneistä ja alueella asuvista lapsista. Ylin, harmaa viiva kuvaa alakouluikäisten lasten vähentyminen alueella. Alueellisessa väestöennusteessa on kaikkiin kouluihin menevät oppilaat. Väestöennusteen mukaan lasten määrän lasku on merkittävää 2030-luvun puoleen väliin saakka, jonka jälkeen lasten määrän väheneminen hidastuu ja alkaa tasaantua noin 600 lapseen, 7–12-vuotiaissa.

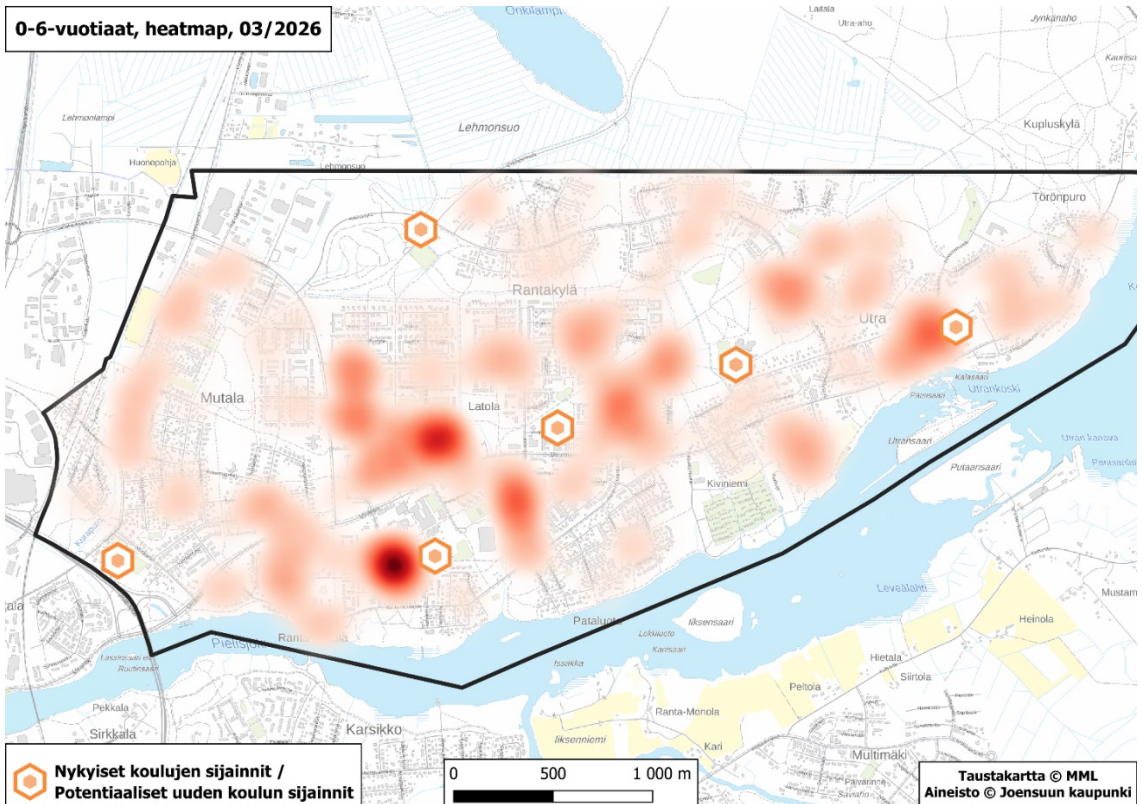
Kuva 3: Mutala, Rantakylä ja Utran alueen väestöennuste vuoteen 2040 saakka.

Vaihtoehdot uuden koulun ja päiväkodin sijainniksi

Uuden koulun rakentamiseen soveltuvia paikkoja alueella ovat Utrassa Utran koulun vieressä oleva alue, Väisälänkadulla oleva tontti ja Koillisväylän jalkapallokentän läheisyydessä oleva tontti sekä Rantakylässä Vesikkotien pääty.

Vertaamalla uuden koulun mahdollisia rakentamispaikkoja alueella asuvien lasten asuinpaikkoihin muodostuu Utran koulun nykyisestä sijainnista keskeisin paikka uudelle koululle. Rantakylässä on tällä hetkellä kaksi koulua ja jatkossa vähintään yksi: Rantakylän normaalikoulu. Mutalan koulu sijaitsee alueen kaupungin puoleisella reunalla. Riippumatta siitä, millaiseksi kouluverkko lopulta muodostuu, Utran koulu on koulumatkoilla vertailtuna keskeisin rakentamispaikka.

Alla olevassa kartassa näkyvät symbolit kuvaavat olemassa olevia kouluja ja mahdollisia uuden koulun paikkoja. Alueella asuvat, vuosina 2019–2025 syntyneet lapset ja heidän asuinpaikkansa näkyvät kartalla lämpöjälkinä. Mitä tummempi jälki on, sitä enemmän alueella asuu lapsia.

Kuva 4: Koulut ja mahdolliset uuden koulun rakentamiskaikat vasemmalta alkaen: Mutalan koulu, Rantakylän normaalikoulu, Koiliväylän jalkapallokentän läheisyydessä oleva alue, Vesikkotien pääty, Utraan koulu, Väisälänkadun alue.

Vaihtoehdot alueen palveluverkoksi

Rantakylän normaalikoulu jatkaa toimintaansa ennallaan kaikissa vaihtoehdoissa. Rantakylän normaalikoulun kiinteistö on Joensuun kaupungin leasing-kohte. Rantakylän normaalikoulun rakennus on valmistunut vuonna 2018.

Vaihtoehto 1: Rantakylän normaalikoulu jatkaa toimintaansa, ja siinä on kaksi rinnakkaisluokkaa ikäluokkaa kohti. Mutalan koulu peruskorjataan, ja se jatkaa toimintaa yksisarjaisena alakouluna. Pataluodon koulu jatkaa yksisarjaisena alakouluna ja yläkouluna kuten nykyin, ja Utraan rakennetaan uusi yksisarjainen koulu. Eli kaikissa kaupungin kouluissa olisi yksi opetusryhmä ikäluokkaa kohti.

Vaihtoehdon vahvuudeksi voidaan katsoa tiheä kouluverkko, jolloin koulumatkat ovat vaihtoehdoista lyhyimmät.

Vaihtoehdon heikkouksiksi nousee alueen koulujen kapasiteetin riittävyys oppilasmäärän noustessa. Uusi yksisarjainen koulu voi jäädä pieneksi, jos alueen muiden koulujen toimintaedellytykset heikkenevät esimerkiksi koulurakennuksen kunnan seurauksena. Lisäksi yksisarjaiset koulut alueella aiheuttavat haasteen oppilaaksiottoon ja pedagogiikkaan alueella, jolla on paljon oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarvetta sekä paljon maahanmuuttajataustaisia oppilaita.

Vaihtoehto 2: Rantakylän normaalikoulu jatkaa toimintaansa ja siinä on kaksi rinnakkaisluokkaa ikäluokkaa kohti. Mutalan koulu tai Pataluodon alakoulu lakkautuu ja Utraan rakennetaan kaksisarjainen alakoulu.

Vaihtoehdon vahvuutena on oppilaaksioton ja pedagogiikan näkökulmasta enemmän mahdollisuuksia tarjoava kouluverkko. Koulumatkat säilyvät edelleen lyhyinä. Kapasiteetti vastaa alueen muuttuvia tarpeita.

Kaupungin talouden näkökulmasta vaihtoehdon heikkouksiksi voidaan katsoa ratkaisu, jossa Mutalan koulu peruskorjataan ja Pataluodon alakoulu lakkautuu. Tällöin tilakustannuksista saatavat säästöt eivät toteudu.

Vaihtoehto 3: Rantakylän normaalikoulu jatkaa toimintaansa ja siinä on kaksi rinnakkaisluokkaa ikäluokkaa kohti. Mutalan koulun ja Pataluodon alakoulun toiminta lakkaa ja alueelle rakennetaan uusi kolmesarjainen alakoulu.

Vaihtoehdon vahvuudeksi nähdään tarpeeksi ison koulun mahdollisuus vastata oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeisiin sekä ehkäistä segregaatiota oppilaiden luokkasijoittelulla.

Vaihtoehdon heikkouksiksi muihin ratkaisuihin verrattuna voidaan katsoa koulumatkat, jotka ovat vaihtoehtoista pisimmät. Kuitenkin kaikkien alueen oppilaiden koulumatkat ovat alle 3 kilometriä tässäkin ratkaisussa.

Talousvaikutukset

Alle 16-vuotiaat ovat valtionosuuksien muodotumisessa merkittävin ryhmä. Alle 16-vuotiaiden lasten ja nuorten määrä on Joensuussa laskemassa huomattavasti. Lasten ja nuorten määrän vähentyessä pienentyvät myös valtionosuudet. Kuluvasta vuodesta, vuoteen 2031 valtionosuuksien ennustetaan vähentyvän yli 10 miljoonaa euroa.

Eri kouluverkko vaihtoehtojen kustannusvertailussa tarkastellaan investointikustannuksia sekä vuotuisia käyttötalouden kustannuksia.

Joensuun kaupungin tilakeskus on arvioinut investoinnin kustannusvaikutukset aiempaan koulurakentamiseen, rakentamisen kustannuskehitykseen ja aiempiin korjauskustannuksiin perustuen.

Käyttötalouden merkittävimmät kustannukset muodostuvat henkilöstökuluista, vuokrista, ruokailusta ja siivouksesta. Koulumatkan pituuden vuoksi alueella ei ole koulukuljetettavia oppilaita, joten kuljetuksista ei muodostu merkittäviä kustannuksia missään vaihtoehdossa.

Käyttötalouden menot vuodessa							
Vaihtoehto	Investointikustannukset	Vuokrat	Ruokailu	Siivous	Perusopetuksen henkilöstökulut	Käyttötalouden menot vuodessa	10v
1-sarjaiset koulut	16 634 000	2 211 600	368 000	260 000	1 665 000	450 4600	45 046 000
Mutalan koulu ja 2-sarjainen koulu	20 544 000	1 993 000	400 700	232 000	1 580 000	4 205 700	42 057 000
Pataluodon koulu ja 2-sarjainen koulu	15 750 000	1 625 000	343 700	212 000	1 580 000	3 760 700	37 607 000
3-sarjainen koulu	22 010 000	1 576 200	326 800	184 000	1 500 000	3 587 000	35 870 000

Kuva 5: Eri vaihtoehtojen vaikutukset talouteen.

Investointi- ja käyttötalouden kustannukset

Vuotuisia käyttötalouden kustannuksia vertaillaessa kolmesarjaisen uuden koulun rakentaminen näyttäytyy edullisimpana ratkaisuna, vaikka investointina vaihtoehto on kallein. Käyttötalouden kustannuksia selittää ylläpitokustannusten, kuten ruokailun ja siivouksen keskittämisen seurauksena pienemmät menot.

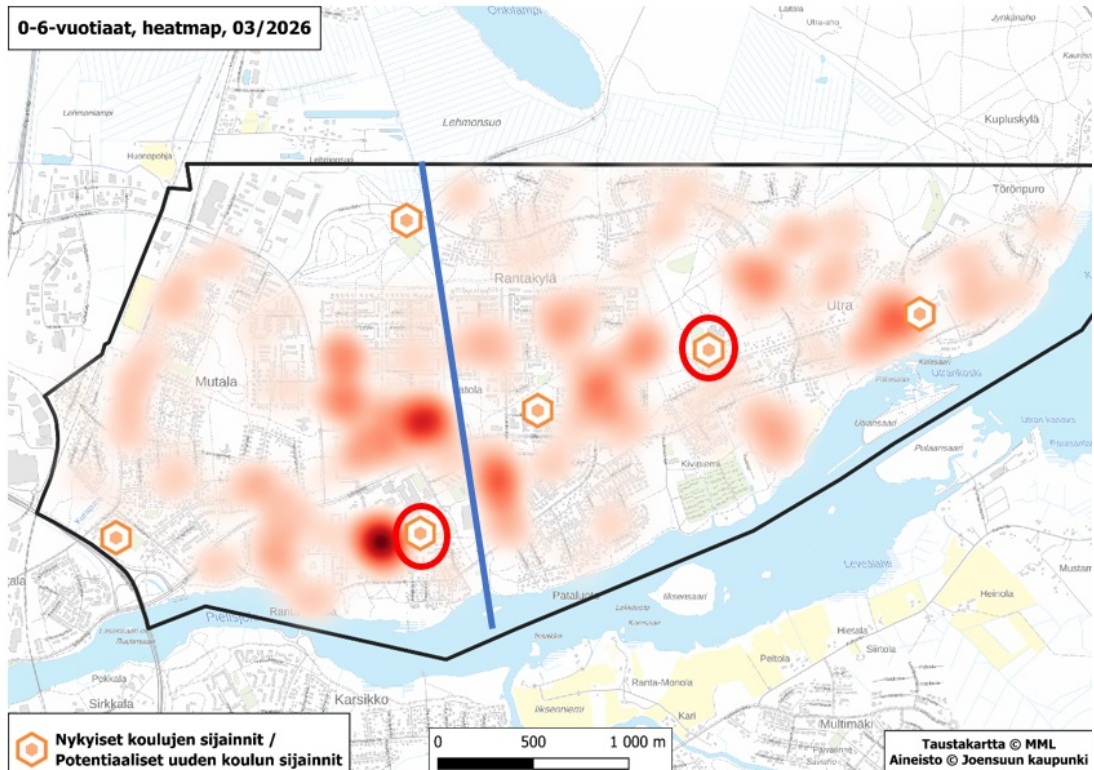
Käyttötalouden kustannusten laskemisessa on käytetty talousarvion 2026 kustannuksia. Mutalan koulun osalta on huomioitu peruskorjauksen vaikutus vuokraan. Kaikkien koulujen käyttötalouden kustannukset on laskettu tasaisella oppilasmäärällä, vertailun helpottamiseksi. Vuotuiset todelliset kustannukset on suhteutettu laskennalliseen oppilasmäärään.

Oppilaaksiotto ja koulumatkat

Oppilaaksiotossa noudatetaan Joensuun kaupungin voimassa olevia esiopetuksen ja perusasteen oppilaaksioton perusteita ja menettelyohjeita. Rantakylän normaalikoulu on Itä-Suomen yliopiston harjoittelukoulu. Joensuun kaupungin ja Itä-Suomen yliopiston välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti Joensuun kaupunki osoittaa vuosittain 40 oppilasta Rantakylän normaalikouluun. Oppilaaksiotossa Rantakylän normaalikoulu vertautuu kaupungin kouluihin, joten sille määritellään lähikoulualue, josta Rantakylän normaalikoulu ottaa oppilaansa.

Alueen välimatkat ovat lyhyet. Koulumatkan pituuden vuoksi alueen kouluissa ei ole koulukuljettavia oppilaita. Kouluverkossa tapahtuvien muutosten seurauksena osa 1.–2. luokan oppilaista voi siirtyä koulukuljetuksen piiriin siirtymäkauden ajaksi. Alueen kouluverkon muodostuessa Rantakylän normaalikoulusta ja uudesta Utran koulusta, jossa on kolme rinnakkaisluokkaa ikäryhmässä, on kaikkien oppilaiden koulumatka alle kolme kilometriä. Keskimääräinen koulumatka on noin 900 metriä ja pisimmät koulumatkat noin 2,5 kilometriä. Kouluverkon muodostuessa tätä useammasta yksiköstä lyhenevät koulumatkat edelleen. Tarkastelu oppilaiden koulumatkoista on tehty vuosina 2019–2025 syntyneiden ja alueella asuvien lasten asuinpaikkojen perusteella. Alueen uudisrakentaminen painottuu Utran alueelle.

Alueelle tyypillistä on oppilaaksiottorajojen vuosittainen muokkaaminen optimaalisten ryhmien muodostamiseksi. Jos kouluverkossa päädytään vaihtoehtoon, jossa alueella on kaksi koulua, Rantakylän normaalikoulu ja Utran koulu, Rantakylän normaalikoulun oppilaaksiottoalue on Siihtalan, Mutalan ja Rantakylän alueella. Puolestaan Utran koulun alueeksi muodostuu osa Rantakylästä ja Utran alueella. Alla olevassa kuvassa on suuntaa antava oppilaaksiottoraja tilanteessa, jossa alueen kouluverkko muodostuisi Rantakylän normaalikoulusta ja Utran koulusta.

Kuva 6: Suuntaa antava oppilaaksiottoalueen raja kahden koulun, Rantakylän normaalikoulun ja Utran koulun mallissa. Rantakylän normaalikoulu ja Utran koulu ympeyriyty.

Vaikutukset muihin alueisiin

Mutalan, Rantakylän ja Utran alueen palveluverkkoselvityksen yhteydessä on huomioitu myös muiden alueiden oppilaaksiotto. Tarkastelussa on selvitetty Tulliportin normaalikoulun, Nepenmäen koulun, Karsikon koulun ja Noljakan koulun oppilasennusteet. Selvityksen perusteella on todettu, että ko. alueet muodostavat kokonaisuuden, jonka koulukapasiteetti vastaa alueen oppilasmääriä. Tulliportin normaalikoulun, Nepenmäen koulun, Karsikon koulun ja Noljakan koulun yhteenlaskettu kapasiteetti on noin 1500 oppilasta. Oppilasmäärä tällä alueella on vuosittain noin 1450 oppilasta. Näin ollen käsiteltävän alueen palveluverkkoratkaisussa ei tarvitse huomioida muiden alueiden oppilaaksiottoa.

	Syky 2025	Syky 2026	Syky 2027	Syky 2028	Syky 2029	Syky 2030	Syky 2031	Syky 2032
1. lk	229	223	238	267	254	220	256	241
2. lk	236	229	223	238	267	254	220	256
3. lk	229	233	229	223	238	267	254	220
4. lk	280	229	242	229	223	238	267	254
5. lk	245	280	228	242	229	223	238	267
6. lk	264	245	276	228	242	229	223	238
YHT	1483	1439	1436	1427	1453	1431	1458	1476

Kuva 7: Tulliportin normaalikoulu, Nepenmäen koulu, Karsikon koulu ja Noljakan koulu – oppilasennusteet.

Johtopäätökset

Edellä esitetyt seikat huomioiden vahvimmalta vaihtoehdolta alueen kouluverkkoratkaisuksi näyttäyty vaihtoehto 3, jossa alueella toimii kaksi koulua: Rantakylän normaalikoulu ja uusi kolmesarjainen koulu. Uuden koulun keskeisimmäksi rakentamisaikaksi näyttäyty Utran nykyisen koulun sijainnin välitön läheisyys. Tässä vaihtoehdossa Mutalan koulun sekä Pataluodon alakoulun toiminta lakkautuu.

Ratkaisussa käyttötalouden kustannukset ovat vaihtoehtoista pienimmät. Vaihtoehto vastaa kapasiteetiltaan alueen oppilasmäärään, ja kouluverkko on saavutettava alueen joka puolelta, koulumatkojen säilyessä alle kolmessa kilometrissä kaikilla oppilailta. Uusi kolmesarjainen koulu vastaa parhaiten alueen pedagogisiin tarpeisiin huomioiden alueen oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeen sekä mahdollisuuden ehkäistä segregatiota joustavalla luokkasijoittelulla.

Uuden koulun rakentaminen Utraan mahdollistaa koulun ja päiväkodin toimimisen samassa rakennuksessa, mikä pienentää investointikustannuksia 5–7 prosenttia. Toiseksi vahvimmalta vaikuttaa vaihtoehto, jossa Rantakylän normaalikoulu jatkaa toimintaansa, Pataluodon alakoulu jatkaa toimintaansa ja Utraan rakennetaan uusi koulu, jossa on kaksi rinnakkaisluokkaa ikäluokkaa kohti.

Vaikutusten ennakoarvioinnit ja kuulemiset

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätöksen jälkeen edetään kuntalaisten kuulemiseen sekä tehdään vaikutusten ennakoarvioinnit, jotka sisältävät mm. lapsivaikutusten arvioinnin ja vaikutusten arvioinnin henkilöstön näkökulmasta, ja pyytää tarvittavat asiantuntijalausunnat. Kuulemisissa kuntalaisille annetaan mahdollisuus tuoda mielipiteensä julki kirjallisesti ja suullisesti kuulemistilaisuudessa.

Liikuntapalvelut

Kouluverkon eri vaihtoehtojen osalta Mutalan koulun mahdollisella lakkautumisella on pientä vaikutusta liikuntapalveluihin. Mutalan koulun liikuntasali on 144 m² ja on näin ollen liikuntapaikkana pieni. Liikuntapalvelut saavat osoitettua tilat iltakäyttäjille muihin tiloihin normaalin liikuntavuorojen jakamisen yhteydessä.

Uuden koulun liikuntasalin mitoituksella on merkittävämpi vaikutus liikuntapalveluille. Jos uuden koulun liikuntasalin koko vastaa nykyisen Utran koulun liikuntasalin kokoa tai on sitä suurempi, säilyvät liikuntaolosuhteet iltakäyttäjien osalta samanlaisina tai parempina kuin tällä hetkellä. Utran koulun nykyinen liikuntasali on noin 350 m².

Mutalan koulun vieressä sijaitsee lähiliikuntapaikka. Lähiliikuntapaikka käsittää hiekkakentän, johon jäädytetään talvella luistelukenttä. Kentän yhteydessä on myös ulkokuntosali. Kouluverkkoselvityksellä ei ole vaikutusta näihin liikuntaolosuhteisiin.

Valmistelija: koulutus- ja nuorisajohtaja, varhaiskasvatusjohtaja

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan muutettu päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

- aloittaa hallintolain 41§ mukaiset kuulemiset Mutalan koulun lakkauttamisesta ja Pataluodon alakoulun toiminnan lakkauttamisesta. Mutalan koulu ja Pataluodon alakoulun toiminta lakkautuu Utran uuden koulun aloittaessa toimintansa arvion mukaan vuonna 2031.
- että kuulemistilaisuus järjestetään tiistaina 5.5.2026 klo 18-20 Pataluodon koulun auditoriossa.
Asiassa on mahdollisuus lausua mielipiteensä myös kirjallisesti 11.5.2026 klo 15 mennessä osoitteeseen kirjaamo@joensuu.fi
- nimetä kasvatus- ja koulutuslautakunnan edustajat kuulemistilaisuuteen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan edustajiksi kuulemistilaisuuteen päätettiin nimetä Milena Varis, Eila Heinonen ja Pasi Huotari.

KAKOLK 19.05.2026 § 35

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti kokouksessaan (kakolk 21.4.2026 § 25) Mutalan, Rantakylän ja Utran palveluverkkoselvityksen pohjalta aloittaa hallintolain 41 §:n mukaiset kuulemiset Mutalan koulun ja/tai Pataluodon alakoulun toiminnan lakkauttamisesta.

Hallintolain 41 §:n mukaisissa kuulemisissa kuntalaisilla oli mahdollisuus tuoda mielipiteensä esiin koulujen lakkauttamisesta. Virallinen kuulemistilaisuus järjestettiin Pataluodon koulun auditoriossa 5.5.2026 klo 18–20. Lisäksi kuntalaisilla oli mahdollisuus lausua mielipiteensä kirjallisesti 22.4.–11.5.2026 klo 15 mennessä. Kuntalaisten kirjalliset mielipiteet ovat liitteenä sähköisessä kokouksessa. Kuulemisten perusteella Mutalan alueen aktiiviset huoltajat toivat esiin useita seikkoja, joiden vuoksi Mutalan koulu tulisi säilyttää. Puheenvuoroissa korostuivat lähikoulun merkitys, Mutalan vanhan kaupunginosan ominaispiirteinen tunnelma sekä Mutalan koulun peruskorjauksen kustannusarvioiden eroavaisuudet eri lähteissä. Lisäksi Mutalan alueen asukkaita huolettivat koulumatkojen turvallisuus ja koulumatkojen pituus. Kahden kilometrin koulumatkaa talviolosuhteissa jalkaisin pidettiin pitkänä. Kuulemistilaisuudesta on kirjattu muistio, joka on liitteenä.

Päätöksen vaikutuksista on tehty ennakoarviointi, joka sisältää mm. lapsivaikutusten arvioinnin ja henkilöstön näkemyksen asiasta. Osana päätöksentekoa toteutettiin kysely Mutalan, Pataluodon ja Utran koulujen oppilaille.

Oppilaskyselyn tulosten mukaan suurin osa oppilaista piti omaa kouluun sellaisena kouluna, jossa he mieluiten kävisivät koulua jatkossakin. Koulussa tärkeimpinä asioina pidettiin kavereita, kouluun pääsemistä kävellen tai pyörällä sekä hyvää opetusta. Oppilaista valtaosa suhtautui ajatukseen koulun vaihtamisesta kielteisesti. Osa vastaajista piti ajatusta koulun vaihtamisesta jännittävänä tai neutraalina, osa näki siinä mahdollisuuden saada uusia kavereita tai päästä uuteen kouluun.

Koulujen yhdistymisen positiivisina puolina nähtiin mahdollisuus saada uusia kavereita. Suurempien koulujen uskottiin tarjoavan paremmat tilat, sekä tarjoavan enemmän harrastusmahdollisuuksia. Myös muodostuvat säästöt ja sisäilmaongelmallisista rakennuksista luopuminen nähtiin positiivisina asioina. Huolta koulujen yhdistyminen aiheutti kavereiden menettämisen lisäksi koulumatkan pidentyminen, koulumatkan turvallisuus sekä liian suuri koulu tai isot luokkakoot. Osa vastaajista pelkäsi kiusaamisen lisääntyvän sekä kokivat, että uudet tilanteet ovat stressaavia ja kuormittavia.

Henkilöstökyselyn tuloksena opettajista suurin osa oli sen kannalla, että Utraan rakennettaisiin kolmisarjainen alakoulu ja Mutalan ja Pataluodon alakoulut lakkautuisivat. Vähiten kannatusta sai vaihtoehto, jossa sekä Utrassa, Pataluodossa sekä Mutalassa sijaitsisi yksisarjaiset alakoulut.

Perusteluissa korostuivat toimivien ja riittävän suurten kouluyksiköiden edut opetuksen, oppimisen tuen ja resurssien näkökulmasta. Tärkeinä pidettiin erityisesti toimivien pedagogisten ratkaisujen säilymistä, yhteisopettajuutta, joustavia ryhmittelyjä sekä

erityisen ja tehostetun tuen hyvää saatavuutta. Suurempien koulujen nähtiin mahdollistavan monipuolisemman opetuksen, valinnaisaineet, opettajien erityisosaamisen hyödyntämisen, paremman oppilaiden tukemisen sekä henkilökunnan yhteistyön ja kollegiaalisen tuen. Vastauksissa korostettiin myös uusien ja nykyaikaisten tilojen merkitystä, kuten terveellisiä ja turvallisia koulurakennuksia, moderneja opetusvälineitä ja opetussuunnitelmaa tukevia oppimisympäristöjä.

Osa vastaajista korosti pienten yksisarjaisten koulujen hyötyjä. Kouluista ei saisi tulla liian suuria, jotta yhteisöllisyys, työrauha ja lasten yksilöllinen kohtaaminen säilyvät. He pitivät tärkeinä seikkoina myös turvallisia ja kohtuullisia koulumatkoja, maltillisia oppilasryhmiä sekä alueiden tasapuolista palveluverkkoa.

Oppilaiden ja henkilöstön vastauksia on tarkasteltu tarkemmin vaikutusten ennakoarvioinnissa. Vaikutusten ennakoarviointi on kokonaisuudessaan liitteenä.

Mutalan koulun kunto ja arvio peruskorjauskustannuksista

Kuulemisissa nousi esiin Mutalan koulun peruskorjauksen kustannusarvio. Mutalan koulusta on teetätetty vuonna 2025 kuntoarvio, jonka yhteydessä on laadittu kustannusarvio rakennuksen kunnossapitokorjaustarpeista seuraavalle 10 vuodelle. Vuonna 2025 teetätetyn kuntoarvion ja siihen liittyvän kunnossapitokorjausten kustannusarvion mukaan korjaukset maksaisivat noin 1,1 miljoonaa euroa. Kuntoarvion PTS-kustannukset sisältävät ainoastaan korjausosien kunnossapitokustannukset.

Kuntoarvio korjauskustannukset eivät sisällä mm. rakennuttamis-, suunnittelu- tai muita korjaustöissä muodostuvia hankekuluja (mm. väistötiloihin ja toimintojen siirtoon liittyviä kustannukset). PTS-kustannukset eivät niin ikään huomioi sitä, että järjestelmän tai rakenteen uusiminen voi vaatia laajempaa purkamista tai korjaamista kuin yhden osatekijän vaihtaminen. Kuntoarvion PTS-kustannukset eivät huomioi myöskään perusparantamista, joita esimerkiksi Mutalan koulun pihan toiminnallisuus sitä vaatii. On myös huomioitava, että kuntoarviossa osittain annetaan kuntoarviosuosituksia, joiden perusteella tehdään lopulliset kuntotutkimukset. Nämä tutkimukset poikkeuksetta laajentavat korjauksia ja tätä kautta voivat vaikuttaa muodostuviin kustannuksiin merkittävästi. Kuntoarvio käyttää ainoastaan ainetta rikkomattomia menetelmiä, eikä näin ollen anna kuvausta kokonaiskorjauslaajuudesta.

Peruskorjauksen kustannuksia arvioitaessa on huomioitava mm. olemassa olevat rakenteiden tekninen suorituskyky sekä korjauslaajuus ja toisaalta korjatun koulun toiminnallisen tavoitetilan vaatimukset. Tarkempi peruskorjauksen kustannusarvio edellyttää hankkeelle tarveselvitystä ja hankesuunnittelua. Teknisten vaatimusten lisäksi em. jatkosuunnittelussa huomioidaan pedagogiset ja muut toiminnalliset tavoitteet. Mutalan koulun peruskorjauksessa on huomioitava, että lähes kaikki rakenneosat tulisi uusia, mikäli korjaukselle tavoitellaan noin 25–30 vuoden elinkaarta. Lisäksi koulurakennusta voidaan joutua laajentamaan tai korjaamaan ja ottamaan pihapiirissä olevan puukoulun tiloja käyttöön, mikäli riittävää toiminnallisuutta ei saada sisällytettyä nykyisen koulurakennuksen sisään.

Tilakeskuksen johtajan arvio peruskorjauksen hinnasta muodostuu aiemmin toteutuneiden peruskorjausten hinnoista. Mutalan kivikoulun pinta-ala on noin 2 400 neliometriä. Laskennassa on käytetty vastaavien toteutuneiden peruskorjausten hintaa, noin 2 000 euroa neliometriltä. Lisäksi on huomioitava, että jos hankkeen suunnittelussa esimerkiksi rakenteelliset muutokset tehdään laajoina tai rakennusta joudutaan laajentamaan, hinta voi olla tätäkin korkeampi, jopa 2 500 euroa neliometriltä. Näin

ollen Mutalan koulun peruskorjauksen kustannusarvioksi muodostuu 4,8–6,0 miljoonaa euroa.

Käyttötalouden menoja vertailtaessa peruskorjauksen kustannus on laskettu 6 miljoonan euron mukaisesti, josta on johdettu 868 075 euron vuotuinen kokonaisvuokra, sisältäen pääoma- ja ylläpitovuokran. Mikäli peruskorjaus toteutuisi edullisemmalla, 4,8 miljoonan euron kustannuksella, vuotuiseksi kokonaisvuokraksi muodostuisi 748 075 euroa.

Edullisemmalla Mutalan koulun peruskorjauksen kustannusarviolta (4,8 M €) vaihtoehto, jossa alueen alakoululaisten palveluverkko muodostuisi Rantakylän normaalikoulusta, Mutalan koulusta ja kaksisarjaisesta Utran koulusta, olisi vuokratuluiltaan 300 000 euroa kalliimpi kuin kouluverkko, joka muodostuisi Rantakylän normaalikoulusta ja kolmesarjaisesta Utran koulusta. Käyttötalouden kustannuksia vertailtaessa Mutalan koulun säilyttäminen maksaisi noin 500 000 euroa vuodessa enemmän kuin koulusta luopuminen ja Utran koulun rakentaminen kolmesarjaiseksi. Vertailun vuoksi, 500 000 euroa vastaa noin kymmenen luokanopettajan palkkaa työnantajakuluineen vuodessa. Lisäksi on huomioitava, että korjausrakentamisen kustannukset eivät ole osa EIB:n laina- ja Cinean avustuskokonaisuutta ja näin ollen niihin ei ole saatavissa avusta. EIB:n lainahakemukseen ja Cinean avustushakemukseen Utran koulu on laskettu kolmisarjaisena. Koulun mitoitus vaikuttaa tätä kautta myös kaupungin avustusosuuteen.

Käyttötalouden menot vuodessa							
Vaihtoehto	Investointikus- tannukset	Vuokrat	Ruokailu	Siivous	Perusopetuksen henkilöstökulut	Käyttötalouden menot vuodessa	10v
Mutalan koulu ja 2-sarjainen koulu	19344000	1873075	400700	232000	1580000	4085775	40857750
3-sarjainen koulu	22010000	1576200	326800	184000	1500000	3587000	35870000

Valmistelija: koulutus- ja nuorisajohtaja, tilakeskuksen johtaja

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan muutettu päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

jättää asian pöydälle kasvatus- ja koulutuslautakunnan seuraavaan kokoukseen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KAKOLK 09.06.2026 § 39

295/12.00.01.02/2026

Valmistelija: koulutus- ja nuorisajohtaja, tilakeskuksen johtaja

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan sijaisen päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle,

- että Mutalan, Rantakylän ja Utran alueen palveluverkkoratkaisuksi esitetään vaihtoehtoa, jossa alueella toimii Rantakylän normaalikoulu kaksisarjaisena

yhtenäiskouluna, Utran koulu kolmisarjaisena alakouluna ja Pataluodon koulu yläkouluna,

- että Utran alueelle rakennetaan uusi koulu, jossa on kolme rinnakkaisluokkaa ikäryhmää kohti,
- että uuden koulun yhteyteen rakennetaan kolmeryhmäinen päiväkotiki, sekä
- että Mutalan koulun ja Pataluodon alakoulun toiminta lakkautuu uuden Utran koulun aloittaessa toimintansa arviolta vuonna 2031.

Päätös:

Keskustelun aikana Ville-Pekka Timonen ehdotti sivistys- ja hyvinvointijohtajan sijaisen pohjaehdotuksesta poiketen, että kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle,

- että Mutalan, Rantakylän ja Utran alueella toimii Rantakylän normaalikoulu kaksisarjaisena yhtenäiskouluna, Utran koulu kolmisarjaisena alakouluna, Pataluodon koulu yläkouluna ja Mutalan alueen koulu yksisarjaisena alakouluna
- että Utran alueelle rakennetaan uusi koulu, jossa on kolme rinnakkaisluokkaa ikäryhmää kohti,
- että Utran uuden koulun yhteyteen rakennetaan kolmeryhmäinen päiväkotiki
- että Pataluodon alakoulun toiminta lakkautuu uuden Utran koulun aloittaessa toimintansa arviolta vuonna 2031.
- sekä, että Mutalan alakoulun tulevaisuutta arvioidaan seuraavalla valtuustokaudella keväällä 2030.

Karita Kaita kannatti Ville-Pekka Timosen tekemää ehdotusta.

Päätettyään keskustelun puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Ville-Pekka Timosen tekemä ehdotus hyväksyä yksimielisesti.

Kukaan jäsenistä ei vastustanut puheenjohtajan esitystä, joten puheenjohtaja totesi kasvatus- ja koulutuslautakunnan yksimielisesti hyväksyneen Ville-Pekka Timosen tekemän vastaesityksen.

Oula Suvanto saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana.